

Csodálatos
alvás

Írta és illusztrálta
Vicky Woodgate

Penguin
Random
House

A fordítás alapja: *The Magic of Sleep: A Fascinating Guide to the World of Slumber*

First published in Great Britain in 2021 by
Dorling Kindersley Limited, London

Szöveg és illusztráció © Vicky Woodgate, 2021
A Penguin Random House Company

Fordította © Till Katalin, 2022
Szerkesztette: Türk Rita

HVG Könyvek, Budapest, 2022
Kiadóvezető: Budaházy Árpád
Felelős szerkesztő: Szűcs Adrienn

www.hvgkonyvek.hu

ISBN 978-963-565-292-1

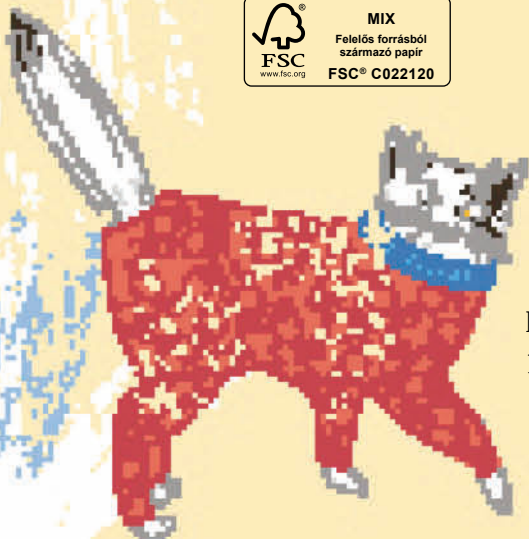
Minden jog fenntartva. Jelen könyvet vagy annak részleteit tilos reprodukálni, adatrendszerben tárolni, bármely formában vagy eszközzel - elektronikus, fényképes úton vagy más módon - a kiadó engedélye nélkül közölni.

Kiadja a HVG Kiadó Zrt., az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.
Felelős kiadó: Szauer Péter

Nyomdai előkészítés: HVG Grafikai Stúdió

Nyomás: TBB, Szlovákia

www.dk.com
Fort he curious

A világ
LEGNAGYOBB
pizsamapartiján
2000 vendég
volt!

TARTALOM

4-5

Miért alszunk?

6-7

Alvópozíciók

8-9

Pacsirták és baglyok

10-11

Az emberi test

12-13

Alvási fázisok

14-15

Álmok

16-17

Rémálmok

18-19

Történelem, mítoszok, legendák

20-21

**Az alvás értelmezése
a történelemben**

22-23

Az ágy története

24-27

Mítoszok és legendák

28-29
Az éjszakai égbolt

30-31
Az ember és az alvás

32-33
Éjszakai munka

34-35
Hogyan és hol?

36-37
Mennyit aludjunk?

38-39
Az alvás térképe

40-41
Alvás a természetben

42-43
Az égen

44-45
A földön

46-47
A föld alatt

48-49
A víz alatt

50-51
Ki van ébren?

52-53
Az alvás számokban

54-55
Növények

56-57
Tipppek a jó alváshoz

58-59
Igaz vagy hamis?

60-61
Tudatos jelenlét

62-63
Álomnapló

64-67
Gyakorlati tanácsok

68-69
Fogalomtár

70-71
Név- és tárgymutató

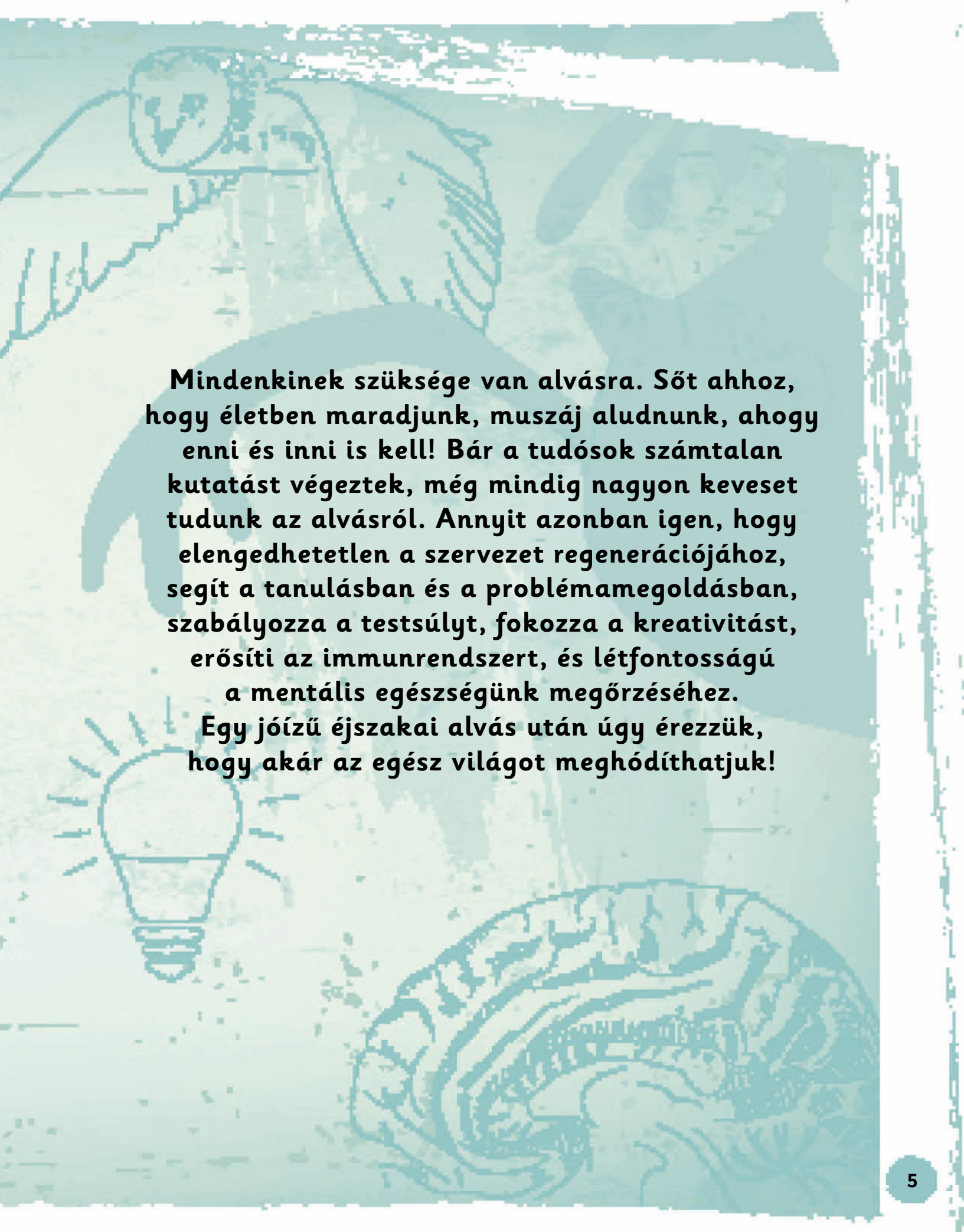
72
Köszönetnyilvánítás

MIÉRT ALSZUNK?

*Ismerd meg az
alvásszakértőnket!*

A macskák imádnak szunyókálni, így hát ki más kísérhetne végig minket az alvás varázslatos és titokzatos világán, mint szundimesterünk, Mimi cica?

Mindenkinek szüksége van alvásra. Sőt ahhoz, hogy életben maradjunk, muszáj aludnunk, ahogy enni és inni is kell! Bár a tudósok számtalan kutatást végeztek, még mindig nagyon keveset tudunk az alvásról. Annyit azonban igen, hogy elengedhetetlen a szervezet regenerációjához, segít a tanulásban és a problémamegoldásban, szabályozza a testsúlyt, fokozza a kreativitást, erősíti az immunrendszert, és létfontosságú a mentális egészségünk megőrzéséhez.

Egy jóízű éjszakai alvás után úgy érezzük, hogy akár az egész világot meghódíthatjuk!

ALVÓPOZÍCIÓK

Milyen pózban fekszel alváskor az ágyon? Összegömbölyödve vagy szétterülve? A legtöbben az alábbi alvópozíciók valamelyikét részesítik előnyben (bár az éjszaka folyamán akár többször is pozíciót váltunk). Rád melyik jellemző a legjobban?

Katona

Háton fekszünk, a karunk a testünk mellett pihen. Az arcunkon nem lesznek gyűrődések, ám ebben a pozícióban gyakori a horkolás.

Tengericsillag

Ó, az ágybitorló! Ez a pozíció jót tesz a hátunknak, de fennáll a horkolás veszélye.

Farönk

Alszol, mint a bunda, az oldaladon fekve élvezed az éjszaka nyugalmát.

Nézd meg, hány ember alszik a te alvópozíciódban!*

8%

5%

14%

EGÉSZSÉGEDRE!

A tudósok szerint szinte lehetetlen alvás közben tüsszenteni, mivel olyankor az agy nem küld jeleket az orrba.

Vágyakozó

Ebben a pozícióban az oldalunkon fekvve, előrenyújtott karokkal alszunk.

13%

Magzat

Ez a legkedveltebb alvópozíció, amikor felhúzzuk a térdünket a mellkasunkig, mint ahogy a kisbaba az anya hasában.

41%

Szabadesés

Kapj el, ha tudsz! Vannak, akik hason fekvve szeretnek aludni.

7%

PACSIRTÁK ÉS BAGLYOK

Reggel kipattansz az ágyból? Csillog a szemed, virgonc vagy, és tetterre kész?

Vagy a fejedre húzod a takarót, mert még szunyókálnál egy kicsit?

Alvási szokásaink szerint különböző típusokba tartozunk, hogy ki melyikbe, abban a génjeink is fontos szerepet játszanak.

Imádok
korán kelni!

Napi biológiai óra
(cirkadián ritmus)

Ez a belső időmérő rendszer 24 órán át dolgozik az agyban. A világosságot és a sötétséget érzékelve jelzi, hogy mikor kell lefeküdnünk és mikor kell felkelnünk.

A biológiai
óra

20%
pacsirta

A pacsirta típusú emberek élénkebbek és aktívabbak reggelente, este azonban hamarabb elfáradnak.

Szeretek későn
kelni és korán
lefeküdni!

60%
kolibri

A kolibrik a pacsirta- és a bagolytípusok keverékei, de át is válhatnak az egyik típusból a másikba. A legfrissebb kutatások szerint az emberek kronotípusa (belső órája) alapján további altípusok is lehetnek.

A százalékos értékek csak a tanulmányok adataira alapozott becslések.

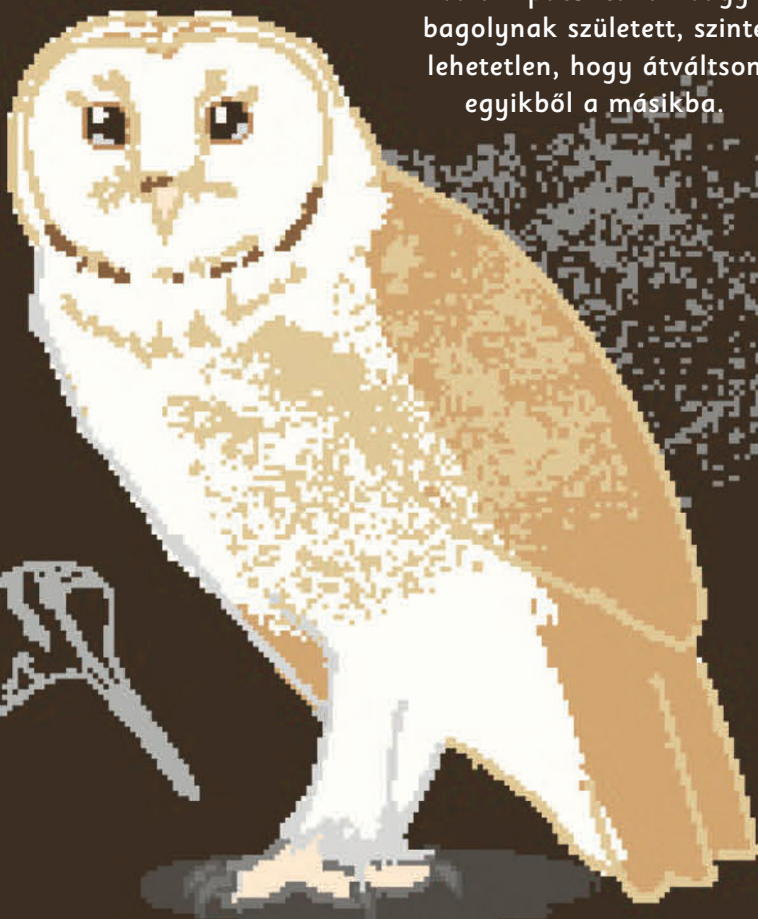
FECSKÉK ÉS SZALONKÁK

A kronotípus határozza meg az alvási szokásainkat. Alapvetően három ilyen típust különböztetünk meg, de egyre több kutatás utal arra, hogy ennél több is van, például a fecskék és a szalonkák csoportjai.

Sokáig szeretek fennmaradni.

Nincs változás

A tanulmányok szerint, ha valaki pacsirtának vagy bagolynak született, szinte lehetetlen, hogy átváltson egyikből a másikba.

20%
bagoly

A bagoly típusúak reggel nehezen ébrednek, de sokkal jobban teljesítenek a nap későbbi szakaszában.

KVÍZ

Te melyik típusba tartozol?

1. Mikor itt az idő, hogy fel kell kelned, akkor...

- a. Rögtön kiugrom az ágyból – nincs szükségem ébresztőóra.
- b. Lenyomom az ébresztő szundigombját, csak még pár perc...
- c. A fejemre húzom a takarót, és nem törődöm az ébresztőórával.

2. Hogyan zajlik a lefekvés?

- a. Már pizsamában vagyok, olvastam az esti könyvből, és készen állok a villanyoltásra.
- b. Befejezem a házi feladatot, vacsorázom, tévét nézek – hú, már le kell feküdni?
- c. Villanyoltás után még mindig ébren vagyok, mert nagyon sok dolog jár a fejemben.

3. El szoktál álmosodni napközben?

- a. Nem.
- b. Néha.
- c. Igen, különösen délelőtt.

4. Melyik a kedvenc étkezésed a nap folyamán?

- a. A reggeli – általában farkaséhes vagyok.
- b. A tízórai.
- c. A késő esti nassolás.

5. Itt a hétvége; mikor ébredsz?

- a. Korán; frissen, fitten, készen a szabadnapra.
- b. Egy kicsit még szundítok, elvégre hétvége van.
- c. Ebéd előtt ne keltsen fel senki!

Válaszok:

- Többnyire A
- Többnyire B
- Többnyire C

- Pacsirta
- Kolibri
- Bagoly

AZ EMBERI TEST

Mi történik a testünkkel, amikor alszunk? Egyszerűen csak lekapcsolunk mindent? Miközben mi békésen durmolunk, a testünk szorgalmasan dolgozik. Helyreállító üzemmódba kapcsol, kijavítja a sebeket, és felvértezi magát a jövőbeni betegségek és sérülések ellen.

Agy

Az agy akkor is aktív marad, amikor elalszunk. Ekkor négy alvási fázison megyünk keresztül, amelyek együttesen nagyjából 90 percig tartanak.

Szem

Láttál már olyat, hogy valakinek a szeme ide-oda mozog a szemhéja alatt, miközben alszik? Ezt nevezik REM-nek, vagyis gyors szemmozgásnak, ami akkor jelentkezik, ha álmodunk.

Gyomor

Az emésztőrendszer működése éjjel lelassul. Ha nem alszunk eleget, az hatással lehet a hormonjainkra, és éhségérzetet okozhat.

Vese

A vesék kiszűrik a mérgeanyagokat a vérből, és vizeletet termelnek. Alváskor ugyan lassabban dolgoznak, ám az egészségünk érdekében tovább folytatják a káros anyagok kiszűrését.

SOSEM hagyom ki a szépítő alvást.

Bőr

Álvas közben növekedési hormonok szabadulnak fel, amelyek segítik a növekedést és a szervezetünk helyreállítási folyamatait. Innen ered a „szépítő alvás” kifejezés.

Nyirokcsomók

Ha nem alszunk eleget, a szervezetünk kevesebb fehérjét termel, ami jelzi az immunrendszernek, hogy valami nincs rendben. Ilyenkor nagyobb valószínűséggel betegedhetünk meg, könnyebben kaphatunk el vírusokat.

Csontok

Tanulmányok igazolták, hogy a csontok valóban nőnek alvás közben, tehát ha erős, egészséges csontokat akarsz, durmolj eleget!

*Miközben alszol,
a szeleket is kiereszted a belekből.*

Izmok

A REM-alvás, vagyis az álomalvás közben a szemünk vadul mozog, ugyanakkor az izmaink ideiglenesen lebénulnak. Testünk így akadályozza meg, hogy végrehajtsuk az álmainkat, és kárt okozunk magunkban.

KAPJ EL, HA TUDSZ!

Éreztél már valaha olyat, hogy zuhansz és zuhansz, de aztán egy hirtelen rándulással felriadsz? Ezt a jelenséget nevezik hipnikus rándulásnak, de ne aggódj, ez csak egy akaratlan mozdulat.